

**A Kúria
mint felülvizsgálati bíróság
ítélete**

Az ügy száma: Gfv.VII.30.054/2019/6.

A tanács tagjai: Dr. Farkas Attila a tanács elnöke
. Gáspár Mónika előadó bíró
. Csőke Andrea bíró

Az I. rendű felperes:

A II. rendű felperes:

A felperesek képviselője: Krizsa Ügyvédi Iroda ügyintéző: dr. Krizsa Lajos ügyvéd

Az I. rendű alperes:

Az I. alperes képviselője: Lendvai és Szörényi Ügyvédi Iroda ügyintéző: dr. Lendvai András ügyvéd

A II. rendű alperes:

A II. alperes képviselője: Imre Ügyvédi Iroda ügyintéző: dr. Imre András ügyvéd

A per tárgya: közjegyzői okiratba foglalt felmondás közokirati jellege hiányának megállapítása

A felülvizsgálati kérelmet benyújtó fél: I-II. rendű felperes

A másodfokú bíróság neve és a felülvizsgálni kért jogerős határozat száma:

Fővárosi Törvényszék 45.Pf.636.245/2018/6. számú ítélet

Az elsőfokú bíróság neve és a határozatának száma:

Pesti Központi Kerületi Bíróság 24.P.50.932/2017/20. számú ítélet

Rendelkező rész

A Kúria a jogerős ítéletet hatályában fenntartja.

Kötelezi az I. rendű és a II. rendű felperest, hogy 15 napon belül egyetemlegesen fizessenek meg az I. rendű és a II. rendű alperesnek - személyenként - 12.700 (tizenkétezer-hétszáz) forint felülvizsgálati eljárási költséget.

Az ítélet ellen felülvizsgálatnak nincs helye.

Indokolás

A felülvizsgálat alapjául szolgáló tényállás

[1] A felperesek 2007. május 17-én közjegyzői okiratba foglalt deviza

alapú kölcsönszerződést kötöttek a II. rendű alperessel, amelyben a II. rendű alperes 3.000.000 Ft összegű kölcsön folyósítását vállalta.

- [2] A felperesek a kölcsönszerződésből eredő fizetési kötelezettségüknek maradéktalanul nem tettek eleget, ezért a II. rendű alperes kérelmére dr. F E közjegyző 2017. január 4-én 11022/Ü/2/2017/2. számon közjegyzői okiratot (jegyzőkönyvet és tanúsítványt) állított ki arról, hogy a II. rendű alperes a kölcsönszerződést a Polgári Törvénykönyvről szóló 1952. évi IV. törvény (a továbbiakban: rPtk.) 525. § (1) bekezdésének e) pontja alapján azonnali hatállyal felmondja, és a II. rendű alperes kérte a felperesek részére a jegyzőkönyv és ténytanúsítvány közjegyzői kézbesítését, továbbá a kézbesítés eredményének tanúsítását.
- [3] A II. rendű alperes a kölcsönszerződésből eredő követelését az I. rendű alperesre engedményezte.

A felperesek keresete és az alperes ellenkérelme

- [4] A felperesek módosított keresetükben annak megállapítását kérték, hogy a 11022/Ü/2/2017/2. számon kiállított okirat nem minősül közokiratnak. Keresetüket a közjegyzőkről szóló 1991. évi XLI. törvény (a továbbiakban: Közjegyzői tv.) 111. § (1) bekezdésére, 120. § (1) bekezdésére, 129. §-ára, 131. § (1) bekezdésére, 136. §-ára, 142. §-ára, 147/A. §-ára alapították.
- [5] Az alperes ellenkérelme a kereset elutasítására irányult.

Az első- és a másodfokú határozat

- [6] Az elsőfokú bíróság ítéletével a keresetet elutasította.
- [7] Határozatának indokolásában elsőként azt rögzítette, hogy teljesültek az ügyben a megállapítási kereset eljárásjogi feltételei a polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény (a továbbiakban: rPp.) 123. §-a szerint, ugyanis az rPp. 369. §-ából, illetve a bírósági végrehajtásról szóló 1994. évi LIII. törvény (a továbbiakban: Vht.) 23/C. § (1)-(2) bekezdéseiből következően a végrehajtás megszüntetésére vagy korlátozására irányuló per későbbi megindításának lehetősége önmagában nem alkalmas a felpereseket ért jogsérelem kiküszöbölésére. A végrehajtási eljárás megelőzése érdekében megállapítható volt a felperesek oldalán a jogmegóvás szükségessége az alperesekkel szemben.
- [8] Az elsőfokú bíróság szerint a perbeli közjegyzői okirat ugyanakkor megfelelt a Közjegyzői tv. vonatkozó szabályainak [113. §, 1. §, 111. § (1)-(2) bekezdés, 112. §, 142. § (1)-(2) bekezdés], a jogi jelentőségű tényeket rögzítő ténytanúsító okiratban nem kellett rögzíteni az irat felolvasását. Az adós szerződésszegésének, tartozása aktuális összegének tényét és mértékét elegendő volt a hitelező egyoldalú nyilatkozata alapján feltüntetni.
- [9] A felperesek fellebbezése folytán eljáró másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyta.
- [10] A jogerős ítélet indokolása szerint a közjegyző a Közjegyzői tv.

111. § (1) bekezdése, 130. § (1) bekezdés g) és e) pontjai alapján tanúsítványt állíthat ki a nyilatkozat, értesítés közlésén túl az egyéb jogi jelentőségű tényekről is. A felmondás az utóbbi körbe tartozik, egyoldalú címzett jognyilatkozatként alakításának az elérni kívánt joghatás szempontjából akkor van jelentősége, ha az rPtk. 218. § (3) bekezdése szerint jogszabály vagy a felek megállapodása előírja. Adott ügyben a hitelintézetekről és a pénzügyi vállalkozásokról szóló 1996. évi CXII. törvény (a továbbiakban: rHpt.) 210. § (1) bekezdése a kölcsönszerződés megszüntetésével szemben megkövetelte az írásbeli alakot. A felmondás írásbeli rögzítése a közjegyző által készített jegyzőkönyv eredményeként - az okiratba foglalt azonnali hatályú felmondó nyilatkozattal - megtörtént, a hitelező képviselőjében együttes aláírási joggal rendelkező két képviselő az iratot alá is írta [Közjegyzői tv. 119. § (1) bekezdés], az adós a felmondást 2017. január 12-én átvette. A perbeli tanúsítvány a végrehajtási záradékolás törvényi feltételei mellett [Vht. 23/C. § (1) és (2) bekezdés] igazolja a felmondás hatályosulását is [Közjegyzői tv. 142. § (2) bekezdés].

A felülvizsgálati kérelem és ellenkérelem

- [11] A felperesek felülvizsgálati kérelmükben a jogerős ítélet hatályon kívül helyezését és a jogszabályoknak megfelelő határozat meghozatalával a keresetüknek helytadó döntés meghozatalát kérték.
- [12] Arra hivatkoztak, hogy a jogerős ítélet a Közjegyzői tv. 3. § (2) bekezdésébe, 111. § (1) bekezdésébe, 120. § (1) bekezdés d) pontjába, 121. §-ába, 129. § e) pontjába, 131. § (1) bekezdésébe, 136. § (2) bekezdésébe, 142. § (1) és (2) bekezdésébe és a Vht. 23/C. § (2) bekezdésébe ütköző módon jogszabálysértő.
- [13] Előadták, hogy a jogerős ítélet a fenti jogszabályok helytelen értelmezésével állapította meg, hogy a perbeli közjegyzői okirat csupán ténytanúsító okirat, és emiatt alakítását tekintve megfelel a jogszabály által támasztott követelményeknek. Az valójában ügyleti okirat, és ilyenként nem alkalmas joghatás kiváltására sem. Állították, hogy a vizsgált közjegyzői okirat kettős tartalmú, ügyleti és ténytanúsító tartalommal egyaránt bír, ezért a közjegyző eljárására és az irat tartalmára irányadóak voltak a Közjegyzői tv.-nek az irat felolvasására vonatkozó külön szabályai [120. § (1) bekezdés d) pont, 129. § e) pont], amelyek megsértése miatt a perbeli irat nem tekinthető közokiratnak.
- [14] Az I. rendű, valamint a II. rendű alperes felülvizsgálati ellenkérelme a jogerős ítélet hatályban fenntartására irányult.

A Kúria döntése és jogi indokai

- [15] A Kúria a jogerős ítéletet a rPp. 275. § (2) bekezdése alapján a felülvizsgálati kérelem keretei között vizsgálta, és azt az ott megjelölt okokból nem találta jogszabálysértőnek.
- [16] A Vht. 23/C. § (2) bekezdésében foglalt rendelkezés értelmében - amellyel tartalmilag megegyezik a Közjegyzői tv. 112. § (2) bekezdése - a kölcsönszerződés lejárata előtt, a szerződés

felmondásával esedékessé tett kölcsönösszeg [rPtk. 526. § (2) bekezdés] végrehajthatóságához az adott követelés esedékessé válása az, amelyre nézve közokirat kiállítása szükséges. Az rPtk. 214. § (1) bekezdéséből, 321. § (1) és (2) bekezdéseiből, illetve az 526. § (2) bekezdéséből következően a hitelező felmondó nyilatkozatának az adóssal történt közlése, vagyis a felmondás hatályosulásának ténye és ideje az, amelyre a közokiratnak vonatkoznia kell a Vht. hivatkozott rendelkezése szerint, a felmondás eredményeként lejárttá tett követelés közvetlen végrehajthatóságához.

- [17] A Közjegyzői tv. jelen ügyben irányadó 136. § (1) bekezdésének e) pontja szerint a közjegyző tanúsítványt állít ki a nyilatkozat vagy értesítés közléséről. Ehhez kapcsolódóan a törvény a nyilatkozat vagy értesítés közjegyzői tanúsításához feltételként írja elő a 142. § (1) bekezdésben, hogy a tanúsítani kért nyilatkozat vagy értesítés közlése vagy annak elmaradása jogkövetkezménnyel járjon.
- [18] A perben vizsgált, 2017. január 4-i közjegyzői okirat tartalmánál fogva arra vonatkozott, hogy - a Közjegyzői tv. 136. § (1) bekezdés e) pontjában, valamint a 142. §-ában szabályozottak szerint - a II. rendű alperes felmondó nyilatkozatának közlése közjegyző közreműködésével valósuljon meg és kerüljön tanúsításra. A közléssel hatályosult nyilatkozat megtételéből következtek az irat rendeltetésének megfelelő jogkövetkezmények, a felek közti szerződés megszüntetése, a felmondással lejárttá tett követelés esedékessé válása, amellyel teljesült a nyilatkozat közlésének közjegyzői tanúsításához megkívánt feltétel - a közléshez társítható jogkövetkezmény - a Közjegyzői tv. 142. § (1) bekezdése szerint.
- [19] A ténytanúsító közjegyzői okirat megengedett formája a Közjegyzői tv. 111. § (1) bekezdése alapján a jegyzőkönyv.
- [20] Az előzőekben kifejtettekből következően, a perbeli közjegyzői okiratra - ténytanúsító jellege miatt - a Közjegyzői tv. 120. § (1) bekezdés d) pontjának nem a felülvizsgálati kérelemben hivatkozott rendelkezése, hanem az a része vonatkozott, amely szerint a közjegyzőnek a közjegyzői tanúsítványt csak akkor kell felolvasni, ha e törvény kifejezetten így rendelkezik.
- [21] A Közjegyzői tv. azonban a nyilatkozat vagy értesítés közléséről kiállított tanúsítvány tekintetében nem írja elő az okirat felolvasásának kötelezettségét, - ahogy a jogerős ítélet helyesen utalt rá - csupán a jegyzőkönyv aláírását követeli meg a nyilatkozattevő részéről [142. § (2) bekezdés]. Ennélfogva nem volt kötelező tartalmi eleme a perbeli okiratnak a felolvasás megtörténtének, időtartamának rögzítése a Közjegyzői tv. 120. § (1) bekezdés d), illetve a 129. § (1) bekezdés e) pontjai szerint. Megalapozatlanul hivatkozott a felülvizsgálati kérelem a Közjegyzői tv. ez utóbbi rendelkezéseinek megsértésére, ebből következően arra, hogy a keresettel támadott okiratnak nem tulajdonítható közjegyzői okirati jelleg a Közjegyzői tv. 131. § (1) bekezdése szerint.
- [22] Rögzíti a fentiekén túlmenően a Kúria, hogy a felperesek keresete

tekintetében nem volt megállapítható a megállapítási kereset valamennyi, az rPp. 123. §-ában meghatározott eljárásjogi feltételének teljesülése. A Kúria korábban a Gfv.VII.30.356/2016/7. számú határozatában a jogellenesnek állított felmondás jogkövetkezményeinek elhárításához fűződő érdek esetén tekintette fennállónak a jogvédelem szükségességét a kért megállapítással, mivel a felmondás valamennyi jogkövetkezményének elhárítására és a felperesek sérült jogainak orvoslására a végrehajtási eljárásban biztosított jogorvoslatok, vagy a végrehajtás megszüntetésére irányuló per nem lehetnek alkalmasak. A Kúriának e korábbi döntésétől, valamint az elsőfokú ítéletben is megjelölt, a BH2017.347., valamint a BH2015.71. számú eseti döntések tényállásaitól eltérően, jelen ügyben a felperesek a támadott közjegyzői okirat e jellegének vitatásán keresztül – az erre vonatkozóan kért megállapítással – a felmondással esedékessé tett követelés közvetlen végrehajthatóságának törvényi feltételét tették vitássá, amellyel a közokirat alapján velük szemben megnyíló közvetlen végrehajtás lehetőségét és elrendelését kívánták elkerülni. A felperesek azonban a közvetlen végrehajtás törvényben meghatározott feltételeinek hiányára hivatkozással jogaikat külön jogorvoslati eszközökkel megvédhetik: a végrehajtás elrendelésének jogkövetkezményei a végrehajtási eljárás keretében a végrehajtási záradék törlésével [Vht. 211. § (2) bekezdés], peres eljárásban pedig a végrehajtás megszüntetése iránti per indításával kiküszöbölhetők [rPp. 369. §, BH2019.301.].

- [23] A kifejtettek értelmében a Kúria a jogerős ítéletet az rPp. 275. § (3) bekezdése alapján hatályában fenntartotta.

Záró rész

- [24] A felperesek az eredménytelen felülvizsgálati kérelem következtében egyetemlegesen kötelesek az alperesek jogi képviseleti díjból álló eljárási költségeinek megfizetésére az rPp. 270. § (1) bekezdése szerint alkalmazandó 78. § (1) bekezdés, 82. § (1) bekezdés szerint. Ennek összegét a Kúria a 32/2003. (VIII. 22.) IM rendelet 3. § (3) és (5), valamint (6) bekezdései alapján a kifejtett jogi képviseleti tevékenységhez igazodóan mérlegeléssel határozta meg azzal, hogy az a 4/A. § alapján az áfát is tartalmazza.
- [25] Az ítélet ellen a felülvizsgálatot az rPp. 271. § (1) bekezdés e) pontja zárja ki.
- [26] A Kúria a döntését tárgyaláson kívül hozta meg.

Budapest, 2020. január 30.

Dr. Farkas Attila s.k. a tanács elnöke, Dr. Gáspár Mónika s.k. előadó bíró, Dr. Csőke Andrea s.k. bíró

A kiadmány hitelül: